

ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA 2025

ZDROWE POCZĄTKI, PEŁNA NADZIEI PRZYSZŁOŚĆ

Zdrowie matek i dzieci jest podstawą zdrowych rodzin i społeczności, pomagając zapewnić nam wszystkim pełną nadziei przyszłość.

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony 7 kwietnia 2025 r., zainauguruje całoroczną kampanię na rzecz zdrowia matek i noworodków. Kampania zatytułowana „Zdrowe początki, pełna nadziei przyszłość” będzie wzywać rządy i społeczności zajmujące się ochroną zdrowia do wzmożenia wysiłków na rzecz położenia kresu zgonów matek i noworodków, którym można zapobiec oraz do nadania priorytetu długoterminowemu zdrowiu i dobrostanowi kobiet.

Każdego roku blisko 300 000 kobiet traci życie z powodu ciąży lub porodu, ponad 2 miliony dzieci umiera w pierwszym miesiącu życia, a kolejne miliony rodzą się martwe. To mniej więcej 1 możliwa do uniknięcia śmierć co 7 sekund.

Słuchanie kobiet i wspieranie rodzin.

Kobiety i rodziny na całym świecie potrzebują wysokiej jakości opieki, która zapewni im wsparcie fizyczne i emocjonalne przed, w trakcie i po porodzie.

Systemy opieki zdrowotnej muszą ewoluować, aby radzić sobie z wieloma problemami zdrowotnymi, które mają wpływ na zdrowie matki i noworodka. Należą do nich nie tylko bezpośrednie powikłania położnicze, ale także schorzenia psychiczne, choroby zakaźne i planowanie rodziny. Ponadto kobiety i rodziny powinny być wspierane przez przepisy i polityki chroniące ich zdrowie i prawa.

Cele kampanii:

- 1) podnoszenie świadomości na temat różnic w przeżywalności matek i noworodków oraz potrzeby priorytetowego traktowania długoterminowego dobrostanu kobiet,
- 2) popieranie skutecznych inwestycji poprawiających zdrowie kobiet i dzieci,
- 3) zachęcanie do zbiorowych działań mających na celu wsparcie rodziców i pracowników służby zdrowia zapewniających intensywną opiekę zdrowotną,
- 4) przekazywanie przydatnych informacji zdrowotnych dotyczących ciąży, porodu i okresu poporodowego.

Zdrowie matki oznacza zdrowie kobiety w czasie ciąży, porodu i okresu poporodowego.

Każdy etap powinien być pozytywnym doświadczeniem zapewniającym kobietom i ich dzieciom osiągnięcie pełnego potencjału w zakresie zdrowia i dobrego samopoczucia.

Chociaż w ciągu ostatnich dwóch dekad poczyniono znaczne postępy, w 2020 r. w trakcie ciąży i porodu oraz po porodzie zmarło około 287 000 kobiet. Liczba ta jest niedopuszczalnie wysoka.

Najczęstszymi bezpośrednimi przyczynami obrażeń i śmierci matek są nadmierna utrata krwi, infekcja, wysokie ciśnienie krwi, niebezpieczna aborcja i utrudniony poród, a także przyczyny pośrednie, takie jak anemia, malaria i choroby serca.

Większości zgonów matek można zapobiec, pod warunkiem terminowego leczenia przez wykwalifikowanego pracownika służby zdrowia pracującego we wspierającym środowisku.

Położenie kresu możliwej do uniknięcia śmierci matek musi pozostać priorytetem światowego programu działań. Jednocześnie samo przeżycie ciąży i porodu nigdy nie będzie wyznacznikiem skutecznej opieki zdrowotnej nad matką. Niezwykle istotne jest zwiększenie wysiłków na rzecz ograniczenia obrażeń i niepełnosprawności matek w celu promowania zdrowia i dobrego samopoczucia.

Każda ciąża i poród są wyjątkowe. Zajęcie się nierównościami wpływającymi na wyniki w zakresie zdrowia, zwłaszcza na zdrowie seksualne i reprodukcyjne oraz prawa i płęć, ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia wszystkim kobietom dostępu do godnej szacunku i wysokiej jakości opieki położniczej.

Co roku odbywa się około 140 milionów porodów. Odsetek porodów, w których uczestniczy wykwalifikowany personel medyczny wzrósł: z 58% w 1990 r. do 81% w 2019 r. Wynika to głównie z większej liczby porodów odbywających się w placówkach opieki zdrowotnej.

Liczba zgonów spowodowanych powikłaniami podczas ciąży, porodu i okresu poporodowego spadła o 38% w ciągu ostatnich dwóch dekad, ale przy średnim spadku wynoszącym nieco poniżej 3% rocznie, tempo postępu jest zdecydowanie zbyt wolne. Kryje także ogromne nierówności wewnątrz krajów i pomiędzy nimi. Ponad połowa zgonów matek ma miejsce w niestabilnych i humanitarnych środowiskach. Afryka Subsaharyjska i Azja Południowa ponoszą największy ciężar zgonów matek – 86% całkowitej liczby zgonów matek na świecie w 2017 r.

Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG) dają społeczności międzynarodowej możliwość współpracy i przyspieszenia postępu na rzecz poprawy zdrowia matek wszystkich kobiet, we wszystkich krajach i w każdych okolicznościach.

Cele zrównoważonego rozwoju dotyczące zdrowia matek obejmują cel zrównoważonego rozwoju 3.1, zakładający osiągnięcie średniego światowego wskaźnika poniżej 70 zgonów na 100 000 urodzeń do 2030 r. oraz cel 3.8, zakładający zapewnienie powszechnej opieki zdrowotnej. Nie można tego osiągnąć bez powszechnego ubezpieczenia zdrowia reprodukcyjnego, matki, noworodka i dziecka.

Poprawa zdrowia matek to jeden z kluczowych priorytetów WHO, oparty na podejściu do praw człowieka i powiązany z wysiłkami na rzecz powszechnej opieki zdrowotnej.

WHO opowiada się za planowaniem opieki zdrowotnej, w którym wartości i preferencje kobiet znajdują się w centrum ich uwagi. Znaczące zaangażowanie i wzmocnienie pozycji kobiet, rodzin, społeczności i dostawców jest niezbędne dla inicjatyw na rzecz poprawy jakości.

Kluczowe znaczenie ma także promowanie zdrowia przez cały przebieg ciąży, porodu i opieki poporodowej. Obejmuje to dobre odżywianie, wykrywanie chorób i zapobieganie im, zapewnianie dostępu do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz wspieranie kobiet, które mogą doświadczać przemocy ze strony partnera.

Obowiązkiem WHO jest monitorowanie postępów w realizacji globalnego celu, jakim jest zmniejszenie liczby zgonów matek (cel zrównoważonego rozwoju 3.1). WHO generuje dane, badania, wytyczne kliniczne i narzędzia programowe, aby wspierać osiągnięcie globalnych celów i opartych na dowodach strategii mających na celu położenie kresu możliwej do uniknięcia śmiertelności matek oraz poprawę zdrowia i dobrostanu matek.

WHO wspiera państwa członkowskie w realizacji planów promowania dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych dla wszystkich. Kluczowe znaczenie mają silne partnerstwa, takie jak Sieć na rzecz Poprawy Jakości Opieki nad Zdrowiem Matki, Noworodka i Dziecka, uruchomiona przez WHO i UNICEF.

Źródło: <https://www.who.int/news-room/events/detail/2025/04/07/default-calendar/world-health-day-2025-healthy-beginnings-hopeful-futures>